

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตาม มาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ และตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๔๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติ วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๔๘

กรมการแพทย์ได้มีหนังสือที่ สธ ๐๓๐๔.๑/๓๑๘๐ ลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอหารือปัญหาข้อกฎหมายตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ และตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๔๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๔๘ สรุปความได้ว่า บริษัท ยูไนเต็ด บรอดคาสติ้ง คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) และบริษัท ยูบีซี เคเบิล เน็ตเวิร์ค จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นผู้ประกอบการโทรทัศน์แบบบอกรับเป็นสมาชิก ในนามของกลุ่มบริษัท ยูบีซี มีรายการที่ถ่ายทอดอยู่ ๓ ประเภท คือ รายการที่จัดผังรายการเอง รายการถ่ายทอดสดจากต่างประเทศ และรายการที่รับช่องสัญญาณจากต่างประเทศ ซึ่งไม่ใช่รายการถ่ายทอดสด แต่เป็นรายการที่ออกอากาศตามกำหนดเวลาสัญญาณที่ยิงมาจากดาวเทียมเฉพาะเครือข่ายของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยบริษัทดังกล่าวเป็นผู้ซื้อรายการแล้วนำมาจัดเข้าผังรายการเพื่อถ่ายทอดตามเวลาที่ส่งสัญญาณมา ซึ่งมีช่วงเวลาพักก่อนจะถ่ายทอดทางโทรทัศน์ไม่นาน รายการประเภทนี้จึงไม่สามารถตัดต่อหรือลบภาพการแสดงที่ใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบได้หมดทั้งรายการ ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติตามข้อ ๑๖ (๑๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๔๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งกำหนดให้รายการที่จะออกอากาศโดยส่งทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ได้จะต้องไม่เป็นการแสดงที่ใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบ นอกจากนี้มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือแสดงชื่อ เครื่องหมายผลิตภัณฑ์ยาสูบในสิ่งพิมพ์ ทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เป็นการโฆษณาได้ หรือใช้ชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบในการแสดง การแข่งขัน การให้บริการหรือการประกอบกิจกรรมอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์ให้สาธารณชนเข้าใจว่าเป็นชื่อหรือเครื่องหมายผลิตภัณฑ์ยาสูบ แต่มีข้อยกเว้นไว้ในมาตรา ๘ วรรคสอง ว่าบทบัญญัติในวรรคหนึ่งไม่ใช้กับการถ่ายทอดสดรายการจากต่างประเทศทางวิทยุโทรทัศน์ และการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบในสิ่งพิมพ์ซึ่งจัดพิมพ์นอกราชอาณาจักรโดยมิได้มีวัตถุประสงค์ให้นำเข้ามาแจกจ่ายในราชอาณาจักร จึงมีปัญหาว่า การที่ผู้

ส่งพร้อมหนังสือที่ นร ๐๖๐๑/๐๐๔๘ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ประกอบกิจการโทรทัศน์แบบบอกรับเป็นสมาชิก ในนามของกลุ่มบริษัท ยูบีซี จัดผังรายการที่เป็นช่องสัญญาณจากต่างประเทศ ถ่ายทอดจากดาวเทียม แต่ไม่ใช้การถ่ายทอดสดรายการจากต่างประเทศจะต้องยึดถือตามแนวทางของกฎหมายในข้อใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๐) ได้ฟังข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์ ผู้แทนกรมการแพทย์ และผู้แทนผู้ประกอบการโทรทัศน์แบบบอกรับเป็นสมาชิก ในนามของกลุ่มบริษัท ยูบีซี แล้วปรากฏว่ากรณีที่มีปัญหาในการปฏิบัติตามกฎหมายคือกรณีที่กลุ่มบริษัท ยูบีซี จัดผังรายการที่รับช่องสัญญาณจากต่างประเทศส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมไปยังสถานีแม่ข่ายของกลุ่มบริษัทยูบีซี และสถานีแม่ข่ายของกลุ่มบริษัทยูบีซีได้แพร่ภาพดังกล่าวไปยังสมาชิกทันทีทำให้ไม่อาจลบภาพการแสดงที่ใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบได้ทัน และบริษัทผู้อนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์ซึ่งมีสถานีถ่ายทอดในต่างประเทศที่ส่งสัญญาณภาพดังกล่าวก็จะไม่ดำเนินการตัดต่อหรือลบภาพการแสดงที่ใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบนั้น แม้จะทราบว่าประเทศไทยมีบทบัญญัติของกฎหมายห้ามไว้แล้วก็ตาม โดยบริษัทผู้อนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์อ้างว่าการส่งสัญญาณภาพดังกล่าวได้ส่งไปยังหลาย ๆ ประเทศและเนื่องจากประเทศอื่นไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายห้ามการแสดงที่ใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ดังนั้น จึงไม่อาจดำเนินการลบภาพการแสดงที่ใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบดังกล่าวได้ เพราะหากจะมีการลบภาพการแสดงที่ใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบสำหรับช่องสัญญาณที่ส่งมายังประเทศไทย จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการลงทุนสูง แต่กลุ่มบริษัทยูบีซีก็ได้ให้บริษัทผู้อนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์ในต่างประเทศปฏิบัติตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้ออื่น ๆ อยู่แล้วเช่น ห้ามการแสดงที่แสดงออกถึงความทารุณโหดร้าย ห้ามการแสดงที่เป็นเรื่องเพื่อจ้อหลอกกลวงไร้สาระ ห้ามการแสดงที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ฯลฯ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๐) เห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง^๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้บัญญัติห้ามโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบในสิ่งพิมพ์ ทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เป็นการโฆษณาได้ นอกจากนั้น ยังห้ามใช้ชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบในการแสดง การแข่งขัน การให้บริการ หรือการประกอบกิจกรรมอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์ให้สาธารณชนเข้าใจว่าเป็นชื่อ หรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบ บทบัญญัติดังกล่าวเป็นมาตรการบังคับทางกฎหมายสำหรับการควบคุมการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบทั้งทางตรงและ

^๑ มาตรา ๘ ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบในสิ่งพิมพ์ ทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เป็นการโฆษณาได้ หรือใช้ชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบในการแสดง การแข่งขัน การให้บริการหรือการประกอบกิจกรรมอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์ให้สาธารณชนเข้าใจว่าเป็นชื่อ หรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบ

บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับกับการถ่ายทอดสดรายการจากต่างประเทศทางวิทยุโทรทัศน์และการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบในสิ่งพิมพ์ซึ่งจัดพิมพ์นอกราชอาณาจักรโดยมิได้มีวัตถุประสงค์ให้นำเข้ามาจำหน่ายแจกในราชอาณาจักรโดยเฉพาะ

ทางอ้อม นอกจากนี้ยังมีมาตรการในการควบคุมด้านรายการที่จะออกอากาศโดยส่งทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ โดยได้บัญญัติไว้ใน ข้อ ๑๖ (๑๑)^๒ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๔๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งกำหนดให้รายการที่จะออกอากาศโดยส่งทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ได้จะต้องไม่เป็นการแสดงที่ใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะการแสดงที่ใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบนั้นจะมีลักษณะเป็นการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือไม่ก็ตาม การที่ประเทศไทยได้มีมาตรการทางกฎหมายควบคุมมิให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบรวมทั้งชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบปรากฏในสื่อทั้งหลายที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อประโยชน์แก่สุขภาพอนามัยของประชาชนและการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นสำคัญ

การที่ผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน์แบบบอกรับเป็นสมาชิกในนามของกลุ่มบริษัท ยูบีซี ดำเนินการจัดทำรายการโดยรับช่องสัญญาณจากต่างประเทศถ่ายทอดจากดาวเทียมและดำเนินการส่งสัญญาณภาพผ่านแม่ข่ายของกลุ่มบริษัท ยูบีซีไปให้สมาชิกได้รับชมทันที ลักษณะการดำเนินการดังกล่าวเป็นกรณีที่เป็นการนำรายการหรือสัญญาณภาพออกอากาศโดยการส่งทางวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะต้องไม่มีการแสดงที่ใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ตามข้อ ๑๖ (๑๑)^๓ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๔๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๔๔ และหากรายการดังกล่าวมีเจตนาจะโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือใช้ชื่อ หรือเครื่องหมายเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบในการแสดง การแข่งขัน การให้บริการ หรือการประกอบกิจกรรมอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์ให้สาธารณชนเข้าใจว่าเป็นชื่อ หรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบ จะต้องอยู่ภายใต้บังคับของบทบัญญัติมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง^๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ด้วย

กรณีข้อยกเว้นตามมาตรา ๘ วรรคสอง^๕ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น เป็นข้อยกเว้นสำหรับรายการจากต่างประเทศที่เป็นการถ่ายทอดสดจาก

^๒ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๔๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๔๔

ข้อ ๑๖ รายการที่จะออกอากาศโดยส่งทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ได้จะต้อง

๑.ล๑

๑.ล๑

(๑๑) ไม่เป็นการแสดงที่ใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบ

๑.ล๑

๑.ล๑

^๓ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๕ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

เหตุการณ์โดยตรงเท่านั้น เช่น การถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาหรือการแสดงดนตรีจากต่างประเทศ เป็นต้น นอกจากนี้ข้อยกเว้นดังกล่าวเป็นเรื่องของการยกเว้นบทบัญญัติในมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง^๖ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นเรื่องการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบในสิ่งพิมพ์ทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เป็นการโฆษณา หรือใช้ชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบในการแสดง การแข่งขัน การให้บริการหรือการประกอบกิจกรรมอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์ให้สาธารณชนเข้าใจว่าเป็นชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบ ซึ่งเป็นคนละกรณีกับการแสดงที่ใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบตามที่บัญญัติไว้ในข้อ ๑๖ (๑๑)^๗ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๔๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น ตามกรณีที่หารือมานี้กลุ่มบริษัท ยูบีซี สามารถปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายได้โดยการพักหรือชะลอสัญญาณภาพไว้และใช้เทคนิคหรือวิธีการอื่น ๆ ตามความเหมาะสม เช่น การตัดต่อภาพ การลบภาพ หรือการทำภาพเลื่อนเพื่อปิดบังภาพการโฆษณาหรือการแสดงที่ใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบ เป็นต้น

(ศาสตราจารย์พิเศษ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒน์คันต์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๔๕

^๖ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๗ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น